

Als het niet botert

Over het huwelijk

1 De mens, Gods bedoeling

Zoals ik al eerder heb uitgelegd heeft God de aarde en alles wat daarop leeft geschapen volgens een ontwerp. In dat ontwerp stond de mens centraal. De aarde werd geschapen voor de mens. De mens is niet alleen maar de kroon op de schepping, maar los van de mens zou God helemaal niet aan het scheppingswerk begonnen zijn. De aarde is de praktijk/oefenruimte voor de mens om te leren heersen. De mens als individu is voorbestemd om een relatie met de levende God te kunnen hebben. De mens was niet alleen bedoeld als Gods zaakwaarnemer op aarde. Zijn einddoel was om in volkomen harmonie met God, als Gods partner, samen met Hem de hele kosmos te besturen.

Gods ontwerp: Man en vrouw kunnen niet zonder elkaar

En binnen dat project 'mens' moeten we ook de betekenis van het huwelijk zien. Het is niet zomaar een toevalligheid, dat de voor de voortplanting van de mens man en vrouw nodig zijn. God had het ook anders kunnen bedenken. Man en vrouw zijn beide ook nodig voor de voeding en opvoeding van de kinderen. Vandaag schijnt het wel eens anders te gaan, maar dat kan alleen, omdat wij vandaag allerlei sociale en onderwijsvoorzieningen hebben, waardoor een ongehuwde of gescheiden moeder haar kinderen alleen kan opvoeden. Maar die voorzieningen moeten dan wel weer door anderen (inclusief mannen) worden betaald. Man en vrouw zijn beide nodig voor het voortbestaan van de mens.

1a Het geheim van het huwelijk: God met ons

In Ef.5:22vv. probeert Paulus iets van het geheim van het huwelijk uit te leggen: *Vrouwen, weest aan uw man onderdanig als aan de Here, want de man is het hoofd van zijn vrouw, evenals Christus het hoofd is zijner gemeente; Hij is het, die zijn lichaam in stand houdt. Welnu, gelijk de gemeente onderdanig is aan Christus, zo ook de vrouw aan haar man, in alles. Mannen, hebt uw vrouw lief, evenals Christus zijn gemeente heeft liefgehad en Zich voor haar overgegeven heeft, om haar te heiligen, haar reinigende door het waterbad met het woord, en zo zelf de gemeente voor Zich te plaatsen, stralend, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, zo dat zij heilig is en onbesmet. Zo zijn ook de mannen verplicht hun vrouw lief te hebben als hun eigen lichaam. Wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief; want niemand haat ooit zijn eigen vlees, maar hij voedt het en koestert het zoals Christus de gemeente, omdat wij leden zijn van zijn lichaam. Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot een vlees zijn. Dit geheimenis is groot, doch ik spreek met het oog op Christus en op de gemeente. Intussen ook gij, laat ieder voor zich zijn eigen vrouw zo liefhebben als zichzelf en de vrouw moet ontzag hebben voor haar man.*

Nu wil ik in eerste instantie ingaan op het geheimenis, dat Paulus hier onthult. Hij ziet het huwelijk als een afspiegeling van de relatie tussen Christus en de gemeente. En hij zegt dit terecht. God heeft het huwelijk bedacht als een model of proeftuin voor de relatie, die Hij met mensen wil hebben. Zo wordt in het boek Openbaring de gemeente wel genoemd: de bruid of de vrouw van Christus. In het O.T. vergelijkt God de relatie tussen Hem en het volk Israël wel met een huwelijksrelatie (Hosea). En juist omdat het huwelijk een heilige instelling is, die verwijst naar de relatie tussen de gemeente en Christus, heeft God een hartgrondige afkeer van huwelijksontrouw, echtbreuk en echtscheiding.

1b Iedere cultuur kent het huwelijk als verbond

In alle culturen (behalve de atheïstische westerse cultuur van de laatste 50 jaar) is het samenleven van man en vrouw geregeld door een vorm van huwelijkssluiting, die het karakter draagt van een openbare verbondssluiting. Het gesloten verbond brengt voor beide zijden verplichtingen met zich mee. In geen enkele cultuur is het samenleven en samenwonen van man en vrouw vrijblijvend.

In het Oude Testament wordt het huwelijk meerdere keren een verbond genoemd. In Spr.2:16,17 wordt een jongeman gewaarschuwd voor de vrouw, die “vreemdgaat”, die buiten haar huwelijk een nieuwe relatie aangaat: *om u te redden van de vreemde vrouw, van de onbekende die gladder woorden spreekt, die de echtvriend van haar jeugd verlaat en het verbond van haar God vergeet*. Het huwelijk is dus een voor Gods aangezicht gesloten verbond. Bij een verbond hebben twee partijen zich onder ede verplicht elkaar bij te staan. Ook als het in een bepaalde situatie niet voordelig of gemakkelijk is, blijft het verbond van kracht. God sloot een verbond met de mensheid. Het kostte Hem het leven van Zijn Zoon, Jezus. God sloot een verbond met Israël en ondanks hun afgoderij en rebellie blijkt dat God zich nog altijd aan Zijn verbondsverplichtingen houdt, tot op de dag van vandaag.

Een karikatuur

In sommige culturen is (was) het huwelijk een karikatuur van wat God bedoeld had. Soms worden vrouwen eenvoudig gekocht en is de prijs gebaseerd op het uiterlijk of de verwachte vruchtbaarheid. Soms worden meisjes op veel te jonge leeftijd uitgehuwelijkt, waarbij niet het geluk van het kind, maar relaties tussen families vooropstaan. In veel culturen wordt de vrouw als fundamenteel inferieur aan de man gezien. Soms is de vrouw niet veel meer dan een baarmoeder. In bepaalde culturen vraagt men zich nauwelijks af of het meisje ook gelukkig zal worden in de verbintenis. Veel Afrikaanse culturen kennen de besnijdenis van meisjes, waardoor het de volwassen vrouw onmogelijk is om in de geslachtsgemeenschap enige prikkeling te hebben.

Maar tegelijk is er de praktijkervaring, dat mensen ook graag gelukkig willen worden. Een gezinssituatie, waarin de vrouw onderdrukt wordt en zij fundamenteel ongelukkig is, is ook voor de man geen prettige leefomgeving. Het dwingen of slaan van de echtgenote is altijd en overal contraproductief. Het gevolg is, dat de man dan toch zijn vrouw tegemoet komt. Vaak komt het ongelukkig zijn en de geestelijke verwijdering tussen de echtgenoten tot uiting in een scheiding tussen een mannenwereld en een vrouwenwereld. De man gaat buitenshuis om met vrienden en komt slechts naar huis voor zijn kinderen en om te eten en te slapen; de vrouw heeft haar eigen koninkrijkje in huis en ontmoet daar vriendinnen en verwanten. De vrouw voelt zich meer betrokken op haar kinderen (speciaal haar zonen) dan op haar eigen man. Haar liefde gaat naar de kinderen.

1c De aantrekkingskracht tussen mannen en vrouwen

De reden waardoor mannen en vrouwen zich tot elkaar aangetrokken voelen, zijn zowel van psychische als lichamelijke aard. De eerste aantrekkingskracht heeft vaak te maken met het uiterlijk van de ander, maar zodra er een relatie ontstaat, blijkt, dat vrijwel iedereen ook op zoek is naar iemand, die op een andere manier bij ons past. Heel vaak gaat het daarbij om karaktereigenschappen, die contrasteren met het eigen karakter. Ook hechten mensen aan overeenkomst in intelligentie en gezamenlijke interesses, zodat men ook op gelijke golflengte kan praten.

Uithuwelijken en verliefdheid

De verschillende manieren, waarop man en vrouw elkaar vinden, hebben alle zo hun eigen nadelen. Bij uithuwelijking kunnen ouders erg hun best doen goede partners voor hun kinderen te vinden. Het kind wordt als regel wel in het keuzeprocess betrokken, maar de relatie

begint vaak niet met verliefdheid. De liefde kan groeien, wanneer beide partner vast van plan zijn van hun relatie iets te maken en elkaar te accepteren. De meer Westerse benadering van huwelijken gebaseerd op verliefdheid heeft ook zijn nadelen. Jonge partners zijn vaak niet in staat om de ander op de juiste waarde te schatten en zijn vaak veel te veel gericht op de lichamelijke aantrekkingskracht. Inmenging van de ouders wordt ervaren als bemoeizucht en betutteling. Dit wordt radicaal afgewezen en het kind probeert zijn eigen identiteit te bewijzen in het doorzetten van de relatie. Het romantische ideaal van een relatie gebaseerd op verliefdheid als opperste vorm van geluk en levensvervulling blijkt vaak uit te lopen op een teleurstelling. Men heeft veel te hoog gespannen verwachtingen en raakt in het huwelijk teleurgesteld of ontgoocheld. Het komt dan ook regelmatig voor, dat vooral vrouwen, die hooggespannen verwachtingen hadden, elders hun beklag over hun man doen, omdat zij met hun echtgenoot de problemen niet echt kunnen uitpraten. Mannen uiten zich daarover minder; zij trekken zich terug in zichzelf en in de wereld van hun werk en soms worden ze gewoon ontrouw!

Verliefdheid, liefde en verplichting

Bij het huwelijk gebaseerd op verliefdheid (gevoelens) wordt soms het verplichtende karakter verwaarloosd. Men blijft bij elkaar zolang de gevoelens van verliefdheid en de daarop volgende liefde aanblijven, maar raakt men gefrustreerd of wordt men verliefd op iemand anders, dan is dat een reden om de voortzetting van het huwelijk te betwijfelen. De aanwezigheid van gemeenschappelijke kinderen fungeert dan nog als samenbindende factor. Maar als die er niet zijn, is een echtscheiding al snel een feit. Men verdedigt zich met de stellingen: Mag ik dan niet gelukkig zijn (of worden)? Moet ik dan tegen mijn zin getrouwd blijven? Ik houd niet meer van hem of haar!

Zelfontplooiing en verplichting

Natuurlijk mogen mensen streven naar geluk en zelfontplooiing, maar tot welke prijs. Het is toch tragisch, dat 80% van de verkeersslachtoffers, die in een ongeluk een dwarslaesie oplopen, binnen twee jaar ook nog door hun partner verlaten worden, omdat hij of zij de nieuwe situatie (verzorging, verpleging, gebrek aan seksualiteit en vrije tijd, ophouden van gezamenlijke sportbeoefening en vakanties) niet aankan.

2 Gemakkelijke en moeilijke huwelijken

Er zijn verschillende oorzaken aan te wijzen, waardoor huwelijken gemakkelijker of moeilijker worden.

2a Bevrediging in het leven

Wanneer beide partners een bevredigende levensvervulling hebben, zoals een prettige bevestigende werkomgeving, gezonde kinderen, zodat elk van beide plezier in het leven heeft, zullen kleine incidenten tussen de partners over het algemeen gemakkelijk opgevangen kunnen worden. Er is een buffer van welbevinden, die voorkomt, dat meningsverschillen tot conflicten uitgroeien.

Andersom, wanneer een of beide partners geen of een onbevredigende levensvervulling hebben, zoals bij langdurige werkloosheid, verlies van zelfrespect, ziekte of handicap of voortdurende geldzorgen, zullen de partners hun eigen stress op de ander afreageren. Om de leegte te vullen, vluchten de echtelieden soms in zelfmedelijden, apathie, alcohol. Het gevolg is verwijten over en weer, uitbarstingen van machteloze woede. Kleine meningsverschillen worden opgeblazen, de partners klagen elkaar wederzijds aan. Geen van beide heeft een buffer van welbevinden of zelfrespect, zodat iedere klacht ook als een aanklacht wordt

ervaren. Het is duidelijk, dat in tijden van grote werkloosheid en laagconjunctuur, waarbij vooral mannen hun gevoel van zelfwaarde als kostwinner om voor het gezin te zorgen verliezen, het aantal echtscheidingen sterk toeneemt.

Wij als gelovigen zijn in het grote voordeel, dat er een levende God is, die in ons leven wil ingrijpen en een plan voor ons heeft. Hij is de volmaakte dokter, die ons zielsmatig en lichamelijk kan en wil genezen. Natuurlijk vraagt Hij van ons vertrouwen en de bereidheid om te veranderen. Hij heeft ons lief met een onvoorwaardelijke liefde, al wordt er van onze kant natuurlijk wel gehoorzaamheid verwacht. Zijn liefde voor ons betekent, dat wij een hoge mate van waardigheid hebben. Zijn beoordeling van ons leven, wordt enkel en alleen bepaald door ons trouw in het kleine en onze gehoorzaamheid aan de leiding van de Heilige Geest, niet door prestatie of succes.

Hoe krijgen wij een bevredigd leven?

Laten wij het eerste maar eens hebben over het probleem van een onbevredigd leven.

Dan moeten wij een aantal vragen stellen.

1 Staan in de wil of het plan van God

Bevinden wij ons binnen het plan van God, waartoe Hij ons geroepen heeft? Als wij onze eigen wegen, uit eigen begeerte zijn gegaan, kunnen wij daar natuurlijk niet veel goddelijke zegen op verwachten. Als ons leven vervolgens ongezegend en onbevredigend wordt, hebben we dat aan ons zelf te wijten. Binnen Gods plan zal er zegen en bevrediging zijn. Als binnen Gods wil het leven ons tegenzit, kunnen wij gericht bidden om Zijn zegen, troost en oplossingen. Wanneer we binnen Gods plan met demonische tegenstand kampen, kunnen we hiertegen strijden. Het is mogelijk om in het centrum van Gods wil te zijn, zelf als onze omstandigheden moeilijk, spannend en op zich zelf niet naar Gods wil of bedoelingen zijn!

2 Tevredenheid

Zij wij tevreden met de omstandigheden, waarin wij (gehoorzamend aan zijn wil) zijn terechtgekomen. Wie hooggespannen verwachtingen of zelfs eisen heeft wat betreft het begeren van deze wereld, zal altijd ontevreden zijn. Ook de maatschappij kan ons ontevredenheid aanpraten. De vrouw zonder betaalde werkkring, het gezin zonder eigen huis of space-wagon, de familie die niet op vakantie gaat, worden als minimumlijders bekeken. Hier blijkt dat de maatschappij of liever nog de Westerse tijdgeest ontevredenheid kweekt. Wie kijkt naar wat een ander heeft (en zich laat opzweepen door de TV-reclame) zal altijd ongelukkig zijn. Wie weinig heeft en God daarvoor dankt, zal in zijn leven altijd onverwachte zegen van God tegenkomen. Zoek eerst het koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid en al het overige zal u geschonken worden.

Omstandigheden bieden vaak geen keuzevrijheid

Paulus gaf over deze kwestie het volgende advies (1Cor.7:20): *Ieder blijve bij die roeping, waarin hij was, toen hij geroepen werd. Zijt gij als slaaf geroepen, bekommer u daarover niet, maar als gij ook vrij kunt worden, maak er dan te meer gebruik van. Want de slaaf, die in de Here geroepen werd, is een vrijgelatene des Heren; evenzo is hij, die als vrije geroepen werd, een slaaf van Christus.* Hij heeft het over mensen, die niet vrij over hun eigen leven kunnen beschikken. Dat kunnen wij trouwens ook vaak niet. Vaak wordt ons huisvesting of een werkkring toegewezen, zonder dat we daarbij zelf veel keus hebben. Er wordt soms over ons beslist. Je kunt zomaar weggesaneerd worden. Paulus wil, dat mensen in een dergelijke positie vrede vinden in de bestaande situatie en in Gods vrede en blijdschap leven.

Ook in de brieven aan Timoteüs komt Paulus op deze thematiek terug: 1 Tim.6:1 *Wie het slavenjuk draagt, moet zijn meester hoogachten, zodat Gods naam en de leer niet worden bespot. Een slaaf die een gelovige meester heeft, mag zijn meester niet zijn respect onthouden*

omdat ze broeders zijn. Integendeel, hij moet hem met nog meer inzet dienen, juist omdat hij met degene die van zijn diensten gebruik maakt, in geloof en liefde verbonden is. Onderwijs dit alles en spoor ertoe aan. Iemand die iets anders onderwijst en niet instemt met de heilzame woorden van onze Heer Jezus Christus en de leer van ons geloof, is verblind. Zo iemand begrijpt niets, maar is ziek door zijn geredetwist en geruzie; dat leidt tot afgunst, onenigheid, laster en kwaadaardige verdachtmakingen, en tot eindeloos gekrakeel tussen mensen van wie de geest verziekt is, die van de waarheid beroofd zijn en denken dat het geloof hun geldelijk gewin brengt. Maar voor wie tevreden is met wat hij heeft, is het geloof grote winst. Wij hebben niets in deze wereld meegebracht en kunnen er ook niets uit meenemen. Wij hebben voedsel en kleren, laten we daar tevreden mee zijn. Wie rijk wil worden, staat bloot aan verleiding, raakt in een valstrik en valt ten prooi aan dwaze en schadelijke begeerten die een mens in het verderf storten en ten onder doen gaan.

Het begeren van de wereld

Een deel van de onbevredigdheid van mensen in het algemeen en ook voor gelovigen zit in het begeren van dingen van deze wereld. Sommigen willen perse eigen baas zijn, anderen willen perse een eigen huis. Zolang dit niet is gelukt voelt men zich onbevredigd.

Anderen zijn ongelukkig in hun werkkring. Vraag je dan af: Heeft God mij in deze situatie geplaatst, laat ik daar dan een blijmoedig getuige zijn. Is dit niet Gods plek, dat mag je met vertrouwen een nieuwe mogelijkheid verwachten.

Ben je in een situatie van werkloosheid buiten je eigen schuld; besef dan, dat God ons daarop niet beoordeelt. Zijn geloof in ons leven is daardoor niet veranderd. Onze waardigheid is bij God niet afgenomen. Ondertussen kunnen we ons met des te meer energie inzetten voor het koninkrijk van God. Laten we de situatie benutten. Vind je bevrediging in het feit, dat je ondanks werkloosheid toch in Gods wil kunt staan en dat Gods goedkeurende glimlach over je leven is. Een dergelijke houding moet natuurlijk ook de andere partner aannemen.

Wanneer de een de ander gaat minachten, gaat er natuurlijk iets fout. Het is natuurlijk verdrietig als de ene partner ontevreden is over de positie (financiën, inkomen, status) van de ander en hem of haar gaat opjagen. Aanvaard het leven, dat God je geeft en probeer te groeien.

Laat je als moeder niet aanpraten, dat je minder waard bent, dan een vrouw met een carrière.

Geluk is soms cultuurbepaald

Geluksgevoel hangt vaak samen met wat men in een goddeloze cultuur de mensen voorspiegelt als geluk. In het Westen: De vrouw moet financieel onafhankelijk zijn en haar eigen ontplooiing in een carrière hebben. In het Oosten: Het allermooiste is het moederschap, het zorgen voor kinderen en het mogen genieten van kleinkinderen. Soms komen mensen er op hun 75e, als ze in alleen in een bejaardenhuis zitten, achter, wie gelijk had. Sommigen denken dan: Als ik toen twintig jaar had geïnvesteerd in kinderen, zat ik nu niet twintig jaar alleen en verlaten achter de geraniums. Vraag God wat zijn plan en roeping is in je leven. Je hoeft het niet zelf te maken; Hij gaat je leiden. Je zorgen maken of het goed komt, hoeft je je dan al helemaal niet meer te maken. Als wij trouw zijn en flexibel om te veranderen, gebeuren de dingen op Zijn tijd.

2b Gezond zelfbeeld

Los van bevredigende levensomstandigheden, kunnen een of beide partners worstelen met een laag zelfbeeld. De oorzaak ligt vaak in de opvoeding, (strengheid, perfectionisme, afwijzing en verwondingen) maar soms is er ook een negatieve genetische aanleg (vloek), waardoor kinderen uit zichzelf al neigen tot innerlijke onzekerheid of depressiviteit. Mensen met een laag zelfbeeld hebben een onstilbare honger naar bevestiging, die ze vaak

onvoldoende krijgen van hun omgeving of hun partner. Tegelijk kunnen zij niet omgaan met (gezonde) kritiek, omdat die direct als een bedreiging van het wankele zelf worden ervaren. Een laag zelfbeeld en vormen van innerlijke onzekerheid of minderwaardigheidsgevoelens zijn zeer slecht voor een huwelijksrelatie. Trouwens ook trots en hardnekkigheid zijn uitingen van een laag zelfbeeld. Iemand met een gezond zelfbeeld is flexibel en open voor kritische opmerkingen. Mensen met een laag zelfbeeld kunnen moeilijk met kritiek omgaan, omdat ze zich heel snel afgewezen of verworpen voelen. Zo ontstaat binnen een huwelijk een situatie, waarin ieder gesprek als bedreigend wordt ervaren, waarin woorden op goudschaaltjes moeten worden afgewogen, en er toch onbedoeld pijn wordt geleden. Zo ervaren de partners de ander als een bedreiging. Andere problemen die zich voordoen bij partners met een laag zelfbeeld, zijn extreme jaloezie, controle en huiselijk geweld.

Om te voorkomen, dat de partners steeds meer op een eilandje gaan leven, elkaar gaan vermijden uit vrees elkaar zeer te doen, is het belangrijk, dat elk van beiden aan de hand van Gods Geest een veranderingsproces meemaakt. Degene, die vindt dat hij of zij niet hoeft te veranderen, is zelf schuldig aan het slecht blijven van het huwelijk.

Partners met een gezond zelfbeeld, die ook in tijden van tegenslag niet aan zichzelf twijfelen, zullen gemakkelijker zijn in de omgang. Zij voelen zich bij kritiek niet zelf bedreigd. Als iemand een bepaalde handelwijze van hen veroordeeld, voelen zij zich niet als mens veroordeeld. Mensen met een gezond zelfbeeld zijn meestal prettig in de omgang, hebben een optimistische kijk op het leven en genieten van kleine dingen.

Werken aan jezelf is noodzakelijk

De Bijbel kent genoeg voorbeelden van mensen, die weigerden hun zelfbeeld te bouwen op de genade en liefde van God. Toch is dit een noodzakelijke weg.

Koning Saul is een typisch voorbeeld van een man die worstelde met een laag zelfbeeld.

Tijdens de loting om het koningschap verstopte hij zich, toen het lot steeds meer zijn kant op wees. Zijn diepe onzekerheid is hier merkbaar. In zijn pogingen om zijn onderdanen tevreden te houden en voortdurend bevestigingen te krijgen was hij meerdere keren ongehoorzaam aan God opdrachten. Toen de meisjes zongen: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden, raakte hij geheel buiten zichzelf en raakte gebonden door geesten van argwaan en achterdocht. Redeloze woede-aanvallen en gewelddadigheid waren het gevolg. De verdere geschiedenis van Saul laat zien, dat iemand, die niet met Gods hulp aan zichzelf werkt, grote schade lijdt in al zijn relaties met medemensen en ook een ongelukkig of tragisch levenseinde kan hebben .

Hoe krijgen we een gezond zelfbeeld?

Vergeving, bevrijding, proclamatie

Hulp bij het veranderen van het zelfbeeld vinden we in Gods woorden en in de leiding van de Heilige Geest. Wij zijn in Gods ogen kostbaar en daarom verliezen wij nooit werkelijk onze waarde of waardigheid. We merken trouwens direct, dat de Geest zich terugtrekt, wanneer wij negatief over onszelf gaan belijden. Dit is Gods waarschuwing!

In de gemeente zijn er allerlei soorten van hulp; variërend van gebed voor elkaar in de celgroep tot hulp van het pastorale team. Soms helpt het om te weten te komen, waar het negatieve zelfbeeld zijn oorsprong vindt. Maar dat is nog geen genezing. Het vergeven van degenen, die ons iets hebben aangedaan is fundamenteel om zelf los te komen en vrij te worden. Meestal zal het nodig zijn om demonische machten, die zich graag in een negatief zelfbeeld nestelen, te verdrijven. Het leven van Koning Saul is een voorbeeld van de toeneemende macht van boze geesten in zijn leven, toen hij weigerde te veranderen.

Bevrijding is dus een belangrijk begin van het genezingsproces. Maar daarna moeten we de ingesleten gewoonte om negatief over onszelf te denken, afleren

Het kan best wel een moeilijk proces zijn om te veranderen. We zullen dagelijks opnieuw ons zelfbeeld moeten instellen op wat God over ons zegt. We kunnen de positieve woorden en beloften die God in Zijn woord over ons zegt, proclameren. Dan zal op den duur de manier waarop we over onszelf denken veranderen.

Onderlinge bemoediging is daarbij ook heel belangrijk. De Nederlandse Calvinistische cultuur is heel spaarzaam met bemoediging (je zou wel eens hoogmoedig kunnen worden...). Als gevolg hiervan weten veel gelovigen ook niet goed om te gaan met de bemoediging, die zij van anderen ontvangen.

Bemoediging bij iemand, die zich afhankelijk maakt van bemoediging; die dus weigert zelf te veranderen, is steeds een druppel op een gloeiende plaat. Er zal dan nooit genoeg bemoediging zijn.

Het is ook belangrijk te zien, dat de zonde, die in onszelf woont, gemaakt heeft, dat wij negativiteit van buiten hebben omgezet in een destructieve kracht naar onszelf toe. Wij zijn niet zonder meer het product van de negativiteit van anderen, maar de zonde in ons zelf heeft gemaakt, dat wij pijn van buitenaf op een verkeerde manier verwerkt hebben. Altijd de schuld bij anderen leggen, breng bij ons geen verandering te weeg. Ik bedoel hier niet mee, dat wij een negatief zelfbeeld hadden kunnen voorkomen. Maar de zelfbeschermingsmechanismen, die ons aangeboren zijn, zijn zondig van aard. Een volwassen christen, die wordt vernederd of verworpen, zal met zijn pijn naar Jezus gaan. Hij zal een gezond zelfonderzoek doen of hem of haar iets te verwijten valt, maar daarna zal hij of zij zich versterken in de Heer. Een pasgeboren kind kent die weg natuurlijk niet.

De Bijbel is geen boek voor psychologie, maar we vinden voldoende teksten, die ons vertellen, dat God van ons houdt, dat Jezus voor mij stierf, dat God rijke beloften en een rijke erfenis voor ons heeft.

Omgang met een partner met een laag zelfbeeld

Wie leeft met een partner, die met een laag zelfbeeld worstelt, heeft het niet gemakkelijk. Bedenk echter, dat het onze levensopdracht niet is om zoveel mogelijk geluksgevoel te hebben. Het is onze levensopdracht om binnen de situatie, waarin wij leven Christus te vertegenwoordigen. Dat betekent, dat wij soms als trouwe voorbidder/ster bezig zijn onze partner te zegenen en te bevestigen, zodat hij of zij zal kunnen genezen. Van ons wordt verlangd, dat wij zo in het (huwelijks)verbond staan, zoals de Vader en de Zoon naar ons toe in het verbond staan.

Rom.15 zegt in een ander verband: (vs.1) *Wij, die sterk zijn, moeten de gevoeligheden der zwakken verdragen en niet onszelf behagen. Ieder onzer trachte zijn naaste te behagen, ten goede, tot opbouw, want ook Christus heeft Zichzelf niet behaagd, maar, gelijk geschreven staat: De smaadwoorden van hen, die U smaden, kwamen op Mij neder. Al wat namelijk tevoren geschreven is, werd tot ons onderricht geschreven, opdat wij in de weg der volharding en van de vertroosting der Schriften de hoop zouden vasthouden. De God nu der volharding en der vertroosting geve u eensgezind van hetzelfde gevoelen te zijn naar het voorbeeld van Christus Jezus,*

Paulus spreekt hier niet over het huwelijk, maar over het samenleven van gelovigen met verschillende opvattingen over de wet, binnen de gemeente. Niet het eigen gelijk, maar de opbouw van de ander is belangrijk. Maar iets dergelijks geldt natuurlijk ook binnen het huwelijk. Aan de andere kant moeten er soms grenzen worden gesteld aan het verkeerde gedrag van de ander. Het kan niet zo zijn, dat de partner met het lage zelfbeeld nu altijd maar zijn of haar zin krijgt

2c Stress

In het verlengde van het vorige kunnen allerlei situaties van stress van buitenaf de huwelijksrelatie onder druk zetten. Te denken valt aan familieconflicten met ouders en kinderen, ziekte, overlijden van een kind, financiële zorgen, problemen in de woonomgeving, spanningen op het werk, bedreiging. Voor gelovigen werken conflicten binnen de gemeente zich vaak uit in de huwelijksrelatie, zelfs als de partners het eens zijn. Conflicten binnen de gemeente, waarbij de partners een verschillende partij kiezen monden niet zelden uit in echtscheiding. Een typisch voorbeeld van stress, doet zich voor bij het overlijden van een kind. De partners kunnen dan niet bij elkaar terecht, omdat elk probeert op een eigen manier het overlijden te verwerken. Zo ontstaat een emotionele verwijdering. Soms beschuldigen de partners ook elkaar in de zoektocht naar de redenen voor het overlijden.

Stress en loslaten

Een deel van de stress, die wij in ons leven ondervinden heeft te maken met een gebrek aan vertrouwen. Natuurlijk doen zich in ons leven situaties voor, waarbij stress en verdriet onvermijdelijk zijn. Wij leven nu eenmaal in een onvolmaakte wereld, met onvolmaakte omstandigheden en onvolmaakte medemensen. Daarnaast worden wij getroffen door allerlei vormen van onheil, zoals ziekte en sterven.

Kinderen

Als kinderen verkeerde wegen gaan, doet dat zeer, net als het God pijn doet als zijn kinderen verkeerde wegen gaan. Toch mogen wij een deel van onze stress bij God neerleggen en loslaten. Hij vraagt van ons niet, dat wij kapot gaan, als anderen hun eigen verantwoordelijkheid niet nemen. Hoe natuurlijk en begrijpelijk het ook is, het heeft geen enkele zin om te gaan lijden onder de verkeerde keuzen van anderen, bijv. onze eigen kinderen. We helpen er niemand mee. We moeten ons ook niet schuldig voelen, omdat we niet voldoende lijden. Wij moeten ons niet op een verkeerde manier door de boze schuldgevoelens laten aanpraten. Wanneer wij in ons leven ons door de Heilige Geest hebben laten lijden, kunnen we natuurlijk best fouten hebben gemaakt. Natuurlijk hebben we met onze eigen persoonlijkheid hebben geworsteld en dat heeft ook effect gehad op onze kinderen. Waar we nalatig zijn geweest, is het goed om vergeving te vragen. Maar net zoals wij zelf een keuze voor Jezus moesten maken (ondanks gebreken in onze eigen opvoeding), moeten onze kinderen keuzen maken. Ze kunnen zich voor onbekeerlijkheid niet verontschuldigen door te wijzen op gebreken in hun opvoeding. Mensen, die Jezus niet willen volgen, zullen altijd excuses vinden, om hun ongeloof te rechtvaardigen. Een verwijt aan de eigen ouders is meestal het laagste wat zij kunnen bedenken.

Als partners samen bidden is hier heel belangrijk. Vraag God om wijsheid om de juiste beslissingen te nemen en neem nooit beslissingen uit pijn of teleurstelling.

Psychische ziekten

Psychische ziekten zoals depressies, schizofrenie en dementie stellen aan de gezonde partner bijzonder hoge eisen. Wanneer dit gepaard gaat met agressief gedrag of zelfmoordpogingen is het huwelijk soms alleen (op papier) te redden als de zieke partner wordt opgenomen. Als Gods kinderen mogen we voor onze partners bidden om genezing naar geest ziel en lichaam. Sommige psychische ziekten hebben een demonische component die kan worden verbroken. Daarom is het zinvol om naast een (soms noodzakelijke) medische behandeling altijd te onderzoeken naar bevrijding en genezing door de kracht van Jezus. Laten we er op bedacht zijn, dat de huidige medische wetenschap geen oog heeft voor de demonische krachten die

schuilgaan achter allerlei lichamelijke en psychische ziekten. Verder zijn artsen in hun beoordelingsvermogen net zo goed gevoelig voor demonische beïnvloeding als andere mensen. Soms worden daardoor door medici verkeerde diagnoses gesteld of prognoses uitgesproken, of verkeerde, ja zelfs schadelijke behandelingen uitgevoerd. Het is daarom belangrijk om iedere medische behandeling te begeleiden met strijdbaar gebed en zichzelf en de partner te brengen onder het bloed van Jezus.

Gebondenheden en pornoverslavingen

Wanneer een van de partners gebonden is, komt de relatie onder grote druk te staan, bv. wanneer dit zich uit in drugs-, alcohol-, gok- en seks-verslavingen. Vaak wordt de gezinssituatie zo ernstig geschaad, bv. door geldproblemen, dat een partnerschap niet langer mogelijk is. Behandeling c.q. bevrijding zijn de enige oplossingen. Wil de gebonden partner die weg niet gaan uit trots en autonomie-gevoelens, dan mag hij/zij niet verwachten, dat de ander zich blijvend laat manipuleren. Wanneer er sprake is van seksverslavingen voelt de andere partner, meestal de vrouw, zich weggeworpen. Wanneer dit uitmond in overspel is de relatie meestal onherstelbaar beschadigd.

Verandering van geloof, ongelovig of anti-gelovig blijven of worden

Het is voor een gelukkig huwelijk heel belangrijk, dat de partners wat betreft geloof bij elkaar terecht kunnen. Een priesterlijke houding ten opzichte van elkaar, wederzijdse stimulans naar Jezus toe, troost gebaseerd op een wandel met God, samen bidden, bidden voor elkaar en voor de kinderen zijn zo belangrijk. Waar dit ontbreekt, mist de relatie een groot deel van zijn inspiratie en moet daarvoor terugvallen op andere gemeenschappelijk hobby's en interesses. Beiden krijgen wat betreft geloof een eigen leefwereld. De diepste dingen beleeft men los van de partner. Zeker wanneer een partner het geloofsleven van de ander belachelijk maakt en hem of haar daarmee beledigt, brengt hij of zij het huwelijk ernstig in gevaar. Maar ook ijskoude onverschilligheid doet de relatie bekoelen.

2d Invloed familie en vrienden

Familie als splijtzwam

Het blijkt, dat huwelijken, die met instemming van de wederzijdse ouders gesloten zijn, gemakkelijker in stand blijven als die huwelijken, die niet door familie en vrienden werden ondersteund. Ontbreekt deze ondersteuning, dan zullen bij het eerste beste conflict de familieleden partij kiezen voor de eigen bloedverwant en deel worden van het conflict. Ze zullen dingen zeggen als: We zagen deze relatie toch al niet zitten. Kom jij maar fijn naar huis. We vinden voor jou wel een andere, betere partner. Zwakke kanten van de niet-bloedverwant zullen worden uitvergroot met daarbij de opmerking: Ik zou het bij zo iemand nog geen maand uithouden. Je vergooit je leven als je nog langer bij hem of haar blijft. Jij hebt iets beters verdiend. Zo versnelt de familie het proces van echtscheiding en kan zelfs door haar partijdigheid een verzoening tussen beide echtelieden, na een conflict in de weg staan.

Familiesupport: Jullie horen bij elkaar!

Wanneer beide families zich positief inzetten voor het huwelijk van hun kinderen, zullen zij het eigen kind vermanen, wanneer zij zien, dat er dingen verkeerd gaan. Het vermanen van de eigen bloedverwant is juist een bewijs van liefde. De houding van gelijkhebbigheid, die jonge (en ook oudere) huwelijkspartners ten opzichte van elkaar hebben, wordt door de bloedverwanten ontmaskerd. De partners zijn soms eerder bereid hun ongelijk te bekennen door toedoen van hun ouders of verwanten, die hen door en door kennen en al jaren met hun zwakheden zijn omgegaan. Bij een gezonde ouder- kind relatie zullen de

ouders ook goede adviezen geven over het omgaan met elkaar. Juist omdat ze zichzelf in hun kinderen herkennen, kunnen hun eigen ervaringen een wijze raad zijn voor het jonge paar. De boodschap van een goede familiekring luidt: Natuurlijk horen jullie bij elkaar. Natuurlijk maken jullie het met elkaar op orde. Niks geen klagen en praatjes over je partner; je gaat het maar lekker met hem of haar op orde maken. Dat is heel iets anders dan bemoeizucht.

Drievoudig snoer, zolang je samen bidt

Als de familiekring het huwelijk niet steunt, zijn beide partners meer op elkaar aangewezen en moeten alleen hun problemen zien op te lossen. Soms leidt dit tot een zeer gesloten huwelijk, waarbij de partners zich door de buitenwereld bedreigd voelen en zich heel duidelijk tegenover de buitenwereld afschermen, om hun huwelijk als het ware te beschermen. Ook hier zijn we als kind van God weer sterk in het voordeel. Wanneer er geen bijstand is vanuit de familie, is Jezus onze familie. Zo lang de huwelijkspartners doorgaan samen te bidden en op die manier steeds de Heer in hun huwelijksleven betrekken zullen zij van Godswege een geweldige kracht in hun huwelijk ondervinden. Omdat steun van buiten ontbreekt, is er een extra stimulans om de Heer te zoeken en dichtbij hem te leven. Het is dan ook niet nodig zich zo af te schermen, omdat de Heer het huwelijk beschermt en door zijn liefde bevestigt

Bemoeizucht en manipulatie

Bemoeizucht is de weigering om het pasgetrouwde kind vrij te laten. Speciaal de moeder heeft er nogal eens moeite mee, om een kind, dat zij gebaard en verzorgd heeft, als een zelfstandige volwassene te beschouwen. Verder kan de relatie tussen een ouder en een kind zo close zijn, dat dit de relatie met de huwelijkspartner in de weg staat. De ouder moet bewust afstand nemen en het kind leren in het vervolg de beslissingen met de levenspartner te maken. De ouder mag niet proberen een gehuwd kind te manipuleren. Gen.2:24 zegt : *Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht aan zijn vrouw, met wie hij één van lichaam wordt.* Hier wordt de aantrekkingskracht tussen man en vrouw vooral gezien als een oorzaak, waardoor de man zich van zijn ouders losmaakt. In de NBG vertaling lezen we: 24 *Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot een vlees zijn.* Hier gaat het eerder om een principe of een opdracht voor de man om zich los te maken van het ouderlijk gezin en met zijn vrouw een diepere band te vormen. Voor het meisje was de losmaking van de eigen ouders vroeger vanzelfsprekend, omdat zij het huis van haar ouders verliet om op het erfdeel van haar man (het bezit van haar schoonouders) te gaan wonen.

Verkeerde moeder kind relatie kan demonische trekken krijgen

Wanneer de relatie tussen een kind en zijn moeder zodanig is, dat de moeder tussen beide huwelijkspartners komt te staan, gaat het om een ernstige zaak. Dikwijls krijgt een dergelijke relatie een demonische dimensie, die moet worden verbroken. Gebeurt dit niet, dat zal het huwelijk ernstig schade lijden en zelfs vaak in scheiding eindigen.

Legaten: overgenomen of afgewezen gezins- en rolpatronen

Een andere oorzaak van spanning tussen huwelijkspartners, die zijn oorsprong vindt in het ouderlijk huis, zijn de z.g. legaten. Deze psychologische term houdt in, dat het gedrag van de ouders tot voorbeeld of anti-voorbeeld wordt voor de kinderen. Kinderen lijken niet alleen lichamelijk en geestelijk op hun ouders, ze nemen ook bepaalde gezins- en rolpatronen over. Als in de ouderrelatie een dominante vader en een inschikkelijke moeder de sfeer in het gezin bepalen, kan bij de kinderen, speciaal de jongens de ingeprente voorstelling ontstaan, dat dit normaal is. Een dergelijk legaat komt natuurlijk vaker voor bij jongeren uit patriarchale culturen, zoals we die o.a. uit de Moslimwereld kennen. Het kind is zich dit niet eens bewust, dat

de gezinssituatie abnormaal was. Dit legaat neemt hij mee in het huwelijk en verwacht vervolgens van zijn vrouw, dat zij zich inschikkelijk betoont, zoals hij dat vroeger heeft thuis gezien. Het kan gaan om kleine onbelangrijke dingetjes, maar ook grotere zoals de taakverdeling tussen man en vrouw in het huwelijk, de visie op wat mannelijk gedrag en vrouwelijk gedrag is. Een gezinssituatie, waarin ouders een perfectionistische gedrag vertoonden en dit ook eisten van hun kinderen, kan in hun huwelijksleven (en in de opvoeding van de volgende generatie) veel misstanden en spanningen veroorzaken. De manier, waarop in het ouderlijk gezin conflicten werden opgelost (fysiek of verbaal geweld, de mantel der liefde, inschikkelijkheid, uiterlijke meegaandheid/innerlijke opstand, vermijding van conflicten) kleurt ook de manier, waarop de jonge huwelijkspartners met conflicten omgaan.

Het is bekend, dat jongens uit een gezin met een dominante moeder en een inschikkelijke vader, een vergrote neiging hebben tot homoseksueel gedrag. Men wijt dit wel aan een te beperkte mogelijkheid voor de jongens om zich te spiegelen aan of te identificeren met de mannelijkheid van de vader. Bij de dochters kan de thuissituatie een dusdanige minachting voor het mannelijk geslacht opleveren, dat zij niet willen trouwen, of een relatie zoeken, waarin zij het patroon van hun moeder kunnen voortzetten.

Behalve het automatisch navolgen van de patronen van de ouders, kan ook opstand en weerzin van dergelijke patronen heel belangrijk zijn. "Omdat mijn ouders ons altijd iedere vrijheid weigerden, wil ik mijn eigen kinderen in grote vrijheid zichzelf laten ontplooien". In dit geval "wreekt" men het gedrag van de ouders op de eigen kinderen.

In een aantal gevallen kunnen dergelijke legaten demonisch zijn of worden, vooral wanneer de inhoud tegen Gods woord is.

Echtscheiding van de ouders

Een speciaal geval van legaat vormt de echtscheiding van de ouders. Dit levert bij kinderen allerlei geestelijke verwondingen of beschadigingen op. Vaak ontbreekt bij de kinderen de moed om een vaste relatie aan te gaan of om te trouwen. Als men getrouwd is blijft er vaak een diepe onzekerheid of het huwelijk wel zal standhouden. Wanneer zich stress voordoet ontbreekt het geloof, dat dit door gezamenlijke eenheid overwonnen kan worden. Zo is het echtscheidingspercentage bij huwelijkspartners uit gebroken en disfunctionele gezinnen veel groter dan bij huwelijkspartners uit gezonde gezinssituaties.

Ook hier is het van belang, dat de partners ontdekken, dat hun gedragingen niet normaal zijn. Dan zijn er mogelijkheden voor bekering of voor een bevrijdingsgebed. Soms is het vinden van een nieuwe instelling moeizaam, maar met Gods hulp moet het lukken.